

Životní styl hip hopové subkultury

Zuzana Neubauerová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Zuzana NEUBAUEROVÁ
Osobní číslo: H10059
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Forma studia: prezenční

Téma práce: Životní styl hip hopové subkultury

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti subkultur, hip hopové kultury a životního stylu současné mládeže.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvalitativního výzkumu formou rozhovorů.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu a jejich shrnutí.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

SMOLÍK, Josef. Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.

518, Vladimír, T. SOUČEK a K. VESELÝ. Kmeny: současné městské subkultury. Praha: Biggboss, 2011. ISBN 978-809-0397-323.

HEŘMÁNEK, Zbyněk. Beaty, bigbeaty, breakbeaty. Praha: Maťa, 1999. ISBN 80-86013-41-3.

ŠVARÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-736-7313-0.

EMMETT, George. Hip hop culture. California: ABC-Clio, 2006. ISBN 1-85109-868-2.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Jana Jurčíková

Ústav pedagogických věd

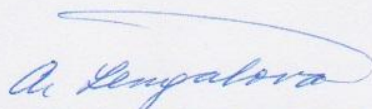
Datum zadání bakalářské práce:

20. ledna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

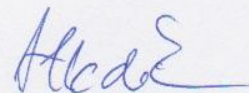
2. května 2014

Ve Zlíně dne 20. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.

děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

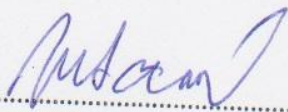
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 26.2.2014

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Plati, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídáne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce popisuje životní styl hip hopové subkultury. V teoretické části se zabývá základními pojmy, definicemi a historií související s tématem. Dále se věnuje charakteristice adolescence a jejího úskalí. Pozornost je dále soustředěna na časnou a střední dospělost, kde se věnuje volnému času dospělých a jejich práci. V poslední kapitole teoretické části je popisována závislost a návykové látky. Představeny jsou tři nejčastější. V empirické části práce zkoumá, jaký je životní styl této subkultury. K tomu byl využit kvalitativně orientovaný výzkum, který využívá metody rozhovorů.

Klíčová slova: hip hop, subkultura, rap, DJing, breakdance, graffiti, beatbox, adolescence, mladší dospělost, návykové látky

ABSTRACT

The thesis describes the lifestyle of the hip hop sub culture. The theoretical part focuses on elementary terms, definitions and history connected with the topic. Further it talks about the characteristics of adolescence and its challenges, early and middle adulthood, where it describes leisure time and work of adults. Last chapter introduces dependence and drug abuse and talks about three most frequent ones. In the empiric part the thesis researches the lifestyle of this subculture. It uses qualitative oriented research through the method of interviews.

Keywords: hip hop, subculture, rap, DJing, breakdance, graffiti, beatbox, adolescence, early adulthood, drug abuse

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Janě Jurčíkové, za její ochotu, věcné připomínky a také za její trpělivost.

Dále bych chtěla tímto poděkovat své rodině a hlavně mamince za velikou podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

*„ Trojí cestou můžeme dojít k moudrosti: za první cestou přemýšlení, cestou to nejušlech-
tilejší; za druhé cestou napodobování, cestou to nejlehčí, a za třetí cestou zkušenosti,
cestou to nejtěžší.“*

Konfucius

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HIP HOPOVÁ SUBKULTURA	11
1.1 DEFINICE SUBKULTURY	11
1.1.1 Typologie subkultury	11
1.1.2 Subkultury mládeže.....	12
1.1.3 Elementy hip hopové subkultury	13
1.2 VÝVOJ HIP HOPU V ZAHRANIČÍ	14
1.3 VÝVOJ HIP HOPU V ČESKÉ REPUBLICE	16
2 OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ A DOSPĚLOSTI	19
2.1 VYMEZENÍ OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ	19
2.1.1 Adolescence	19
2.1.2 Charakteristiky období dospívání	20
2.1.3 Vztah adolescenta s rodiči.....	20
2.1.4 Vztahy s vrstevníky.....	21
2.1.5 Typické problémy dospívajících v současnosti.....	22
2.2 VYMEZENÍ ČASNÉ A STŘEDNÍ DOSPĚLOSTI.....	23
2.2.1 Charakteristika časně dospělosti	23
2.2.2 Charakteristika střední dospělosti	24
2.2.3 Pracovní činnost	24
2.2.4 Volný čas.....	25
3 ZÁVISLOST A NÁVYKOVÉ CHOVÁNÍ	26
3.1 ZÁVISLOST	26
3.1.1 Alkohol.....	26
3.1.2 Tabakismus	27
3.1.3 Marihuana	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
4 DESIGN VÝZKUMU	30
4.1 VÝZKUMNÝ CÍL A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	30
4.2 VÝZKUMNÝ VZOREK	31
4.3 ZVOLENÝ TYP VÝZKUMU	31
4.4 METODA ZÍSKÁVÁNÍ DAT	31
4.5 REALIZACE VÝZKUMU	31
4.5.1 Názvy kategorií zakotvené teorie.....	32
4.5.2 Interpretace výsledků zakotvené teorie - kódování.....	32
4.5.3 Životní styl	32
4.5.4 Výhody hip hopu.....	33
4.5.5 Nevýhody hip hopu	33
ZÁVĚR	35
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	37
SEZNAM PŘÍLOH	39

ÚVOD

Hip hop jako takový zná snad každý, ale spousta lidí si neuvědomuje, že je to vlastně subkultura, která má svůj životní styl. Je všude kolem nás. V rádiu hrají hip hopové skupiny i interpreti. Pokud se podíváte z vlaku nebo třeba auta, tak vás provází graffiti na zdech, což je také součástí hip hopové subkultury. Nebo třeba když se procházíte v parku, nebo ve větších městech po náměstích, můžete vidět skupinky lidí, kteří tančí na hlavách a na rukou na hip hop. Jedná se o další část této subkultury.

Může se jednat o americký hip hop, francouzský hip hop, japonský hip hop, ale i německý nebo slovenský. Samozřejmě sem patří i český hip hop. V mnoha knihách je tento styl hudby popsán, ale výpovědi lidí, kteří jsou součástí této subkultury a vytvářejí ji, je velmi málo. Jsou natočené i dokumenty o této subkultuře a je spousta internetových portálů, které se touto tematikou zabývají. Určitě každý někdy potkal lidi ve volných kalhotách, v o dvě čísla větším triku a s rovnou kšiltovkou.

Bakalářská práce se skládá ze tří kapitol v teoretické části a z jedné v části praktické.

V první kapitole se zabývám definicí této subkultury a také vymezením patřičných pojmů. Dále zde popisuji odkud se vlastně hip hop vzal a rovněž mapuji jeho vznik v České republice. Představuji průkopníky hip hopu v zahraničí i u nás a také jeho elementy.

Ve druhé kapitole se věnuji adolescenci a mladší dospělosti, které s mým tématem úzce souvisí.

Další kapitola pojednává o návykových látkách, které tuto subkulturu provází. Nejčastěji se jedná o kouření, alkohol a marihuanu.

V praktické části se věnuji popisu výsledků z mého kvalitativního výzkumu, tedy rozhovorů se členy subkultury. Tyto výsledky porovnávám s literaturou a vyvozuji z toho závěry.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HIP HOPOVÁ SUBKULTURA

V této kapitole se věnuji definici hip hopové subkultury, typologii subkultur a také její historii vzniku v USA a rovněž v České republice. Představím zde základní pojmy, které se s hip hopen pojí.

1.1 Definice subkultury

Zde bych vám představila tři definice subkultury, které si myslím, že jsou nejsrozumitelnější.

Subkultura – „Kultura dílčí skupiny, která se více nebo méně odlišuje od převládající, většinové a „oficiální“ kultury. Příslušníci skupiny se mohou od většiny odlišovat soc. postavením, věkem, povoláním nebo regionem (např. předměstí metropole). Škála projevů vyjadřujících distanci od převládající kultury je široká, od drobných změn až k radikálnímu popření (pak se mluví o kontrakultuře). Zcela izolovaná však s. není od dominantní kultury nikdy. Pojem s. se používá např. při zkoumání životního stylu skupin mládeže, určitých soc. a etnických vrstev, protestních hnutí, hodnotových představ delikventů“ (Jandourek, 2001, str. 243).

Subkultura – „Kultura odlišná (upřednostňovanými hodnotami a způsoby chování) od dominantní kultury, jež je přesto její součástí, např. žakovská subkultura nebo různé subkultury mládeže“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2008, str. 236).

Subkultura – „Kultura uznávanými hodnotami odlišná od kultury dominantní, jíž je ale součástí“ (Hartl, Hartlová, 2000, str. 574).

Já se asi nejvíce ztotožňuji s definicí Jandourka v Sociologickém slovníku. Je zde použitý výraz „životní styl mládeže“ a také hodnoty těchto členů.

1.1.1 Typologie subkultury

Dle Smolíka (2010, s. 34) lze subkultury dělit podle povolání, původu, věku, náboženství (rituály, sekty), rasy, etniky, národnosti, sociální instituce, zájmů, segregace, sociální pozice atd. Pokud se subkultury hodně liší, vznikají konflikty, které jsou důsledkem napětí a poté vyústí do velmi dramatických situací (střety mezi subkulturami, střety s policií).

Rozdělení subkultur dle Clowarda a Ohlina popisuje ve své knize Josef Smolík (2010, s. 34):

- Kriminální – účelná aktivita, která je orientovaná k ekonomickému zisku
- Konfliktní – agresivní aktivita a násilná aktivita
- Únikové – jedná se zejména o alkoholismus a narkomani, retroaktivní.

1.1.2 Subkultury mládeže

Definice subkultury mládeže v sociologickém slovníku je taková „kultura a formy sdružování, které vycházejí z životního *stylu* mládeže a kterými se mládež odlišuje od světa dospělých. Protože fáze *mláďí* nemá v moderní společnosti přesně vymezené hranice, najdeme mnoho prvků **s. m.** i u starších lidí. Spíše než jedna **s. m.** jich existuje velké množství (např. beatníci, hippies, punkeři, skinheads, anarchisté, sprejeři, rowdies apod.). Prvky **s. m.** může mládež vytvářet sama nebo se jich může časem zmocnit komerce (styl oblékání, kult hvězd, hudba). **S. m.** pomáhá zvládat přechod ze světa *rodiny* do širšího světa dospělých, protože jejich iniciace je jinak svěřena neosobním společenským *institucím*“ (Jandourek, 2001, str. 243).

S toutle definicí zcela souhlasím, jelikož je pravda, že subkultura nemusí být jen mládežnická. Také se plně ztotožňuji se slovy autora, že mládež si vytváří subkulturu buď sama, nebo jí k tomu pomáhá komerce. To si myslím, že je „problém“ naší doby. Všechno utváří komerce, co se týče oblékání, hudby i životního stylu. Spousta lidí podle mě potom zapomíná, jací vlastně jsou a nechají se unášet těmito komerčními věcmi.

Smolík (2010) popisuje mládežnické subkultury následovně. Jsou to vrstevnické party a skupiny, které jsou takovou základní jednotkou subkultury mládeže. Zde se utváří i tzv. ideové paradigma, kde si člen subkultury osvojuje vztahy k sobě samému a také okolnímu světu, postoje a také hodnoty. Pokud jedinec koexistuje s určitou subkulturou, přejímá její povinnosti a názory, ale pokud se vymaní z tohoto vlivu, může vidět svět úplně odlišně.

„Podle Grubera (1997) jsou pro subkultury mládeže specifické tyto funkce:

- Poskytují specifické „útočiště“ nesocializovaným jedincům;
- Umožňuje komunikaci potřebnou pro výkon té které zájmové činnosti;
- Ve své existenci subkultury umožňují realizovat a vyzkoušet nové vzorce chování;
- Existence subkultur je zároveň symptomem takovýchto vzorců;

- Existence některých subkultur může být pro společnost zdrojem značných problémů (kriminalita, rasové bouře atd.);
- Subkultury mládeže jsou i vyjádřením míry demokracie a svobody ve společnosti“ (In Smolík, 2010, s. 57).

1.1.3 Elementy hip hopové subkultury

Jak jsem již zmínila, hip hop se skládá z pěti elementů, kterými jsou rap, graffiti, breakdance, DJing a v poslední době se zde řadí i beatbox.

Rap – neboli také MC (Master of Ceremony, v dnešní době spíše Microphone Controller) je to vlastně mluvení, občas i zpívání do tracků DJ's. Dříve mezi různými tracky říkali různé vtipy nebo pobízeli lidi, aby tančili. Nyní je to plnohodnotná součást hip hopu. Raper díky textům dává najevo svoje pocity, životní příběhy a vzkazy, co chce sdělit světu. (Hiphoper, ©2006 – 2011)

Graffiti – „Graffiti jsou protestující billboardy, napadající ubohost měšťáckého způsobu života“ (Černoušek In Smolík, 2010, s. 191).

Dle Smolíka (2010, s. 192) byly tímto slovem nejprve označeny malby nebo nápisy na zdech. V dnešní době se graffiti označuje jako psaní a kreslení po zdech jako součást projevu v subkultuře. Jsou to v podstatě specifické výtvořiny členů subkultury. Pokládají se za sprejery nebo writery.

V dnešní době je spousta volných ploch přímo vyhrazených pro pomalování nebo posprejování, aby se neničily domy. Ale v mnoha případech ty malby jsou opravdu krásné a je radost se na ně dívat.

Breakdance – „akrobatický hip hopový tanec. Na počátku breakingu tanečníci používali zejména Toprock, Uprock a Footwork. Především Uprock je velmi oblíbený pro svůj původ v bojových uměních. Dnes se hlavně používají Power moves (točení), které jsou fyzicky náročnější, ale zato velice efektní. Poslední dobou se začínají využívat prvky z brazilské bojové techniky“ (Hiphoper, ©2006-2011).

DJing – „je základní prostředek k vytváření hip hopové hudby, jehož součástí bývá dnes obvykle kromě vlastní diskžokejské práce s gramofonovými deskami (cutting, scratching, punch phasing, atd.) i obsluha sampleru a mixu“ (Heřmánek, 1998, str. 88).

DJ's jsou například DJ Wich, DJ Mike Trafic, ze zahraničních třeba DJ Drama.

Emmet (2006, s. 23) říká, že „otec“ hip hopu je DJ Kool Herc a Grandmaster Flash.

Beatbox – je způsob vytváření hudby ústy, tedy bez pomoci hudebních nástrojů. V poslední době se řadí mezi elementy hip hopu. Pořádají se i různé beatboxové beatly (tedy soubory).

1.2 Vývoj hip hopu v zahraničí

„Hip hop evolved during the 1970s as a liberation movement in the form of diverse culture; it was a next-generation civil (human) rights movement sparked by ostracized, marginalized, and oppressed inner-city youth. Grounded in the traditions of U.S-born Blacks and first- and second-generation Latinos and Latinas as well as people of Caribbean origin (primarily Jamaican, Puerto Rican, Cuban and Bahamian), Hip hop is a product of the African diaspora and combines music, dance, graphic art, oration, and fashion with a growing aesthetic leaning heavily on material objects and media“ (Emmet, 2006, s. 1; Hip hop se vyvinul v průběhu roku 1970 jako osvobozenecké hnutí z rozličných kultur; další generace hnutí za občanská (lidská) práva vyvolala vyloučení na okraj a utlačování mládeže ve městech. Založen na tradici narozených černochů v US a první a druhá generace Latinos a druhá generace lidí z Karibiku (Jamajčanů, Puertorikánců, Kubánců a Bahamců). Hip hop je produkt z Afriky a kombinuje hudbu, tanec, umění, řeč a módu).

„Hip hop se zrodil v polovině sedmdesátých let na sídlištích jižního Bronxu zkřížením černé taneční horečky disco, technických inovací jamajského dubu a revoluční energie funku. Hudební průmysl kulturu graffiti, breakdance, djingu a rapu dlouho ignoroval a ani hlavní protagonisté scény jako Kool Herc, Grandmaster Flash nebo Africa Bambaataa nevěřili prodejnímu potenciálu svého vynálezu. Mladá subkultura si tak svůj komerční křest odbyla až v roce 1979 díky hitu Rapper's Delight, jenž byl mnohem více produktem černé podnikatelky Sylvie Robinson – majitelky labelu Sugar Hill Records – než tria vyhazovačů z Hercova klubu, kteří jsou pod ním podepsaní jako Sugarhill Gang“ (Veselý, 2010, s. 69).

Velmi důležité pro budování hip hopu byly také rapové shows na magnetofonových kazetách (tzv. party tapes). Díky tomu se mohl hip hop šířit dále po ostatních částech New Yorku. Tyto nahrávky vznikaly ilegálně. Někteří lidé říkali, že hip hop byl jen módní vlnou a hned zanikne. S tím nesouhlasil zakladatel prvního labelu Def Jam, který věděl, že toho má hip hop ještě hodně před sebou. V té době už ovládali žebříčky americké albové hitparády Beastie Boys. Souběžně s nimi měli úspěch i Run-D.M.C., kteří předělali píseň od

kapely Aerosmith. Veliký nárůst interpretů okolo Def Jama provázal začátek tzv. *Nové školy hip hopu*. V polovině osmdesátých let se začaly představovat hip hopové filmy, které se zaměřovaly na graffiti, ale také na drogy a zločin. Rok 1988 byl příznivý pro gangstery N.W.A. z L.A. a rovněž pro rappera Tone Loca. V této době se hip hop dokázal začlenit do hudebního průmyslu. V roce 1990 Vanilla Ice a MC Hammer vyprodukovali velmi známou píseň *Ice Ice Baby*. Tupac Shakur byl velice talentovaný rapper, ale bohužel byl zabit v roce 1996 při přestřelce na ulici. Díky tomu se válka mezi západním a východním pobřežím přesouvá z médií do ulic. Tupac patřil do westcoastové party pod vedením Dr. Dreeho, zatímco z jeho vraždy byli obviněni členové eastcoastové party pod vedením Puffa Daddyho. Samozřejmě westcoast se brzy pomstil. Tyto události zpečetily status hip hopu jako kultury, jež je úzce propojena s realitou, která se děje venku. Typickým hip hopovým sitcomem v Americe byl *Fresh Prince*, kde hrál hlavní roli Will Smith. Je zde ukázán rozdíl mezi chudými černochoy z ghetta a bohatými černochoy z předměstí. (Veselý, 2010, s. 70-77)

Jak píše Veselý (2010, s. 78) v roce 1999 se hip hop stal nejoblíbenější částí hudební branže v Americe. Jsou velmi oblíbení rappeři jako TLC, Will Smith a Jay-Z. Poté se do popředí dostává i Eminem, který prodá přes dva miliony kusů za týden.

Další známou osobností je Ice Cube, jenž si zahrál i v několika filmech. Samozřejmě musím zmínit také Snoopa Dogga, který je skvělý rapper dodnes a rovněž si zahrál v pár filmech. Ten vlastně pomohl g-funku, aby byl komerční. Skupina, která tomuto stylu nepodlehla, se jmenuje Wu-Tang Clan, kde byl nejslavnější člen Method Man. Method Man se později osamostatnil a vydával sólové desky. Spolupracoval s Redmanem, který je také velmi známý. Neměl takový úspěch jako Method Man, ale jeho alba oceňovali i kritici. Dalším newyorčanem je Busta Rhymes, který má velmi propracované klipy. Cypress Hill byli známí díky svému boji za legalizaci marihuany. Jejich rapper (zpěvák) má velmi zajímavý hlas. Mezi nejznámější hip hopové umělkyně neodmyslitelně patří Queen Latifah, která pro svůj rap využívala hlavně bluesový podklad. Další výborná zpěvačka je Missy Elliott, která začala spolupracovat s Timbalandem. Hitem *Bombastic* se proslavil jamajský zpěvák Shaggy. „Pozitivním hiphopem“ se proslavila skupina Fugees, která hip hop míchala s funkem, rockem, reggae a jazzem. Bohužel skupina se již rozpadla. Velmi známou skupinou je The Black Eyed Peas. Velitelem této skupiny byl černocho Will.i.am a nedílnou součástí je i zpěvačka Fergie. Prvními zástupci bílého hip hopu jsou House of Pain. Jejich největším hitem byla píseň *Jump around*. Jejich leadrem byl Everlast, rapper

a vokalista. Jakmile se skupina rozpadla, Everlast se pustil na sólovou dráhu. Druhým zástupcem je Eminem, typický představitel bělošského hip hopu. Jeho texty jsou dost tvrdé. Jsou o sexu, o násilí hlavně proti ženám a o drogách. Eminem je stále velmi oblíbený i v dnešní době. (Hrabalík)

O historii hip hopu v zahraničí, nejen v Americe, by se toho dala napsat spousta. Existují interpreti, jenž jsou pro mě nesmrtelní. Myslím si, že hip hop jde stále dopředu, změnil se styl hudby i texty mi přijdou být čím dál více vyspělejší, ale občas je potřeba se zastavit a podívat se, jak to všechno vzniklo.

1.3 Vývoj hip hopu v České republice

„Termín hip hop prošel od devadesátých let neskutečnou evolucí, pomyslný obsah slova se plnil vším možným, a jak otesánek rostl, měnil se tvar, z malého underground polena se stalo obtloustlý monstrum. Cejtím jak u sebe, tak i u mnoha svých vrstevníků, že tohle slovo pro nás ztrácí kouzlo a šmrnc. Přivlastňovalo si ho příliš široký pole lidí, dobře se prodává mládeži a v povrchní rovině se dá výborně zneužít pro různorodé cíle. Naprosto drtivá většina lidí zná hip hop jen jako soustavu vnějších znaků, a to ještě většinou v podání imitátorů té reálné, původní předlohy. Hip hop se vymkl kontrole, každý si s ním dělá, co chce, a pro jednotlivé interprety je čím dál tím těžší se s ním identifikovat.“ (Vladimír 518, 2011, s. 323).

V některých věcech s Vladimírem souhlasím. Je pravda, že v dnešní době jde hlavně o prodej a vydělávání peněz, z tohoto důvodu kvalita mnohdy nemusí být až tak veliká. Nedokážu v této chvíli říct, zda se s tím dá něco dělat nebo bude lepší dát tomu trochu času. Nyní se budeme věnovat historii hip hopu u nás.

Reálný hip hop (hip hopová subkultura), který sdružoval všechny elementy dohromady, se u nás začal plně rozvíjet v 90. letech. (Vladimír 518, 2011, s. 324) První pokus u nás realizovaly kapely Manželé a Lesík Hajdovský v roce 1984, kdy vydaly první album Kamoufláž s nejznámější skladbou Jižák. Tuto skladbu o deset let později předělala (tedy znovu narepovala) skupina PSH. (Dedis, 2009) Dále k těmto prvním pokusům můžeme zařadit i skupiny J.A.R. nebo Piráty. Peneři strýčka Homeboye (PSH), Coltcha, 6 Polnic a WWW patří do tzv. druhé generace skupin. Tato druhá generace sem dala něco, co u nás zatím nebylo. Vznikly tu počátky scény, díky těmto hudebníkům a silné skupině graffiti writerů. Tady toto spojení podpořilo také rozšíření klubů, ve kterých se začal hrát hip hop. Bylo to hlavně

také díky ochotě majitelů, kteří byli ochotni hip hopovou subkulturu pustit k sobě do klubů. V té době to byly například Roxy, 007, Alterna Komotovka aj. Díky pravidelným schůzkám členů subkultury se do ní pomalu vnášel řád, utvořila se hierarchie a hodnoty. (Vladimír 518, 2011, s. 324)

Nepochybně mezi zakladatele hip hopu u nás patří i Chaozz, která byla asi nejznámější z těch začínajících skupin. Určitě všichni znají jejich tracky Policijéé a Vodopády, které jsou velmi známé. Například track Vodopády se hraje dodnes v rádiích.

„První nekomerční hip hopovou deskou je v roce 2001 Repertoár od PSH. Ten odstartoval příliv nových hip hopových desek...O rok později vydávají CD pražští Indy & Wich...“ (Dedis, 2009).

Obrovský podíl na rozvoji hip hopu v České republice měl nepochybně hip hopový festival, který se u nás uskutečnil poprvé v roce 2002, nazvaný Hip Hop Kemp. Byli zde zastoupeni čeští i slovenští interpreti, ale i zahraniční. Samozřejmě zde byly i různé doprovodné programy, které k hip hopové subkultuře patří, například beatbox, graffiti, breakdance. V dnešní době se řadí k největším a hodně známým hip hopovým festivalům a akcím v Evropě. O dva roky později vychází velmi kontroverzní CD od skupiny Supercroo, jejímiž členy jsou Hugo Toxxx & James Cole. Vydavatelství ze začátku nechtěla jejich CD vydat, jelikož je hodně vulgární a nemravné. Postupem času se objevuje mnoho dalších nových raperů například Tafrob, který pochází z Brna a Marpo, původem z Prahy. (Dedis, 2009)

Abych řekla pravdu, přestože je Tafrob z Brna, jeho tracky se mi nelíbí a k srdci mi nepřirostly. Na druhou stranu Marpo má poslouchatelné texty, ve kterých využívá hodně metafor. Nejoblíbenější jeho CD pro mě je *Marpokalypsa*.

„Pravděpodobně nejviditelnější pozůstatek těchto počátečních ideálů je akcent na vlastní nezávislost a schopnost rozhodovat beze zbytku o vlastním produktu i projevu. Vnitřní scéna tak dala vzniknout řadě nezávislých labelů, za všechny jmenujeme **Terrorist Posse, Mad Drum, Rap Sport, Topičův Salón, Blind Deaf, Bigg Boss nebo Hypno 808**.“ (Vladimír 518, 2011, s. 324).

„Současná situace v rámci celé naší subkultury se kupodivu svým českým způsobem pomalu probarvuje do tvaru, který jsem si před více než deseti lety představoval. Vazby mezi jednotlivými elementy hip hop kultury se sice po nadšeném (ale v jiném slova smyslu organizovaném) propojení na konci devadesátých let a začátku století opět výrazně zpřetrhaly,

ale fungují jistým způsobem dál, a to na osobních bázích a vazbách jednotlivých lidí“ (Vladimír 518, 2011, s. 327).

Pro mě osobně jsou Vladimír 518, Chaozz a Orion hlavní zakladatelé hip hopové subkultury u nás. Na Slovensku je to pro mě rapper Vec. Mám tady ty interprety velmi ráda a jsem jim vděčná, že v tom co začali pořád pokračují a dávají lidem ten kvalitní hip hop v České republice.

2 OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ A DOSPĚLOSTI

Ve druhé kapitole se věnuji období dospívání a období časně a střední dospělosti. Tato kapitola obsahuje charakteristiky dospívání, vztahy s vrstevníky, typické problémy dospívajících. Dále také problémy v časně a střední dospělosti.

2.1 Vymezení období dospívání

Dospívání je „ u člověka období ontogenetického vývoje, kdy vrcholí procesy zrání sexuálního, emočního a sociálního“ (Hartl, Hartlová, 2000, str. 120).

Langmeier a Krejčířová (2006) popisují dvě období dospívání:

- Biologické – řadí se sem v první řadě první známky pohlavního zrání, ve druhé řadě dovršení tělesného růstu a plné pohlavní zralosti,
- Psychické - emoční nestabilita, dalo by se říct i labilita; nové pudové tendence, které se snaží kontrolovat a uspokojovat; pokusy o vyspělejšího myšlení a dokončování jeho rozvoje.

Období dospívání je rozděleno dle Langmeiera a Krejčířové (2006) na:

1. Období pubescence – asi od 11 do 15 let
2. Období adolescence – asi 15 – 22 let.

Já se budu blíže zabývat obdobím adolescence, jelikož bakalářská práce je na toto období zaměřená.

2.1.1 Adolescence

Psychologický slovník definuje adolescenci takto: „Životní fáze navazující na pubescenci (obvykle mezi 14. a 22. r. života)... Ze s-gického hlediska období přebírání role dospělého, zapojování se do společenského života a jeho institucí, definování vlastní soc. pozice a poznávání nároků společnosti“ (Jandourek, 2001, str. 13).

Pedagogický slovník definuje adolescenci: „Věkové období mezi dětstvím a dospělostí, v sociologickém a pedagogickém pojetí mládež“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2008, str. 12).

Podle Langmeiera a Krejčířové (2006, s. 143-144) se v období adolescence dokončuje tělesný růst a také se dokončuje reprodukční zralost. Velmi rychle se rovněž mění jedinec a jeho postavení ve společnosti. Po přechodu na střední školu se rozvíjejí hlubší a častější

sexuální vztahy. Tělo roste ze začátku rychleji, ale postupně se růst ustavuje. Chlapcům rostou více svaly a dívky se spíše zaoblují. Vývoj a zrání mozku má také jisté výkyvy, ale po 16. roku se vývoj zastavuje. Souvislost mezi vývojem mozku a zvýšenou emoční labilitou však prokázána nebyla.

2.1.2 Charakteristiky období dospívání

Dle Kohoutka (2000, s. 144) se u adolescenta zvyšuje výkon duševní i tělesný, osobnost začíná být stabilní a harmonická. Vztahy s rodiči jsou v tomto období kritické. Stejně tak vztahy se spolužáky ve škole nejsou ještě úplně dobré, ale teenager navazuje intimní vztahy a vybírá si svoje osobní vzory pro život.

Období dospívání je „velký překladatel“, který biologické a sociální i kulturní normy překládá do individuálního jazyka jedince, a tím ho nutí volit základní formy osobní existence. I když období dospívání není náhlým a přesně odděleným úsekem života, ale navazuje ve všem na předcházející fáze a přechází opět plynule do dospělosti, přece jen je úsilí o integraci rolí minulých a do budoucna předjímaných ve vlastní individuální osobnost mnohem intenzivnější“ (Kanner In Langmeier, Krejčířová, 2006, str. 148).

Velmi mě zaujala myšlenka Kanner, že dospívání je „velký překladatel“. Je to vskutku velice zajímavé pojetí. Pravda je, že dospívání každý jedinec prožívá jinak. Někdo má klidné období pubescence i adolescence, naopak někteří jedinci mají tato období velmi divoká.

2.1.3 Vztah adolescenta s rodiči

„Rodina poskytuje dítěti základní citovou jistotu, bezpečí při všech událostech, útočiště, k němuž se může uchýlit v situacích ohrožení a bolesti“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, str. 153).

Dle Macka (2003, s. 53) je provázanost v rodině velmi důležitá, jelikož ovlivňuje individualitu a socializaci adolescenta. Neopomenutelným jevem pro zbavení se závislosti na rodičích a nalezení vlastní samostatnosti byl konflikt mezi generacemi v rodině. V dnešní době nelze zevšeobecňovat toto propojení, protože velkou roli hrají historická a kulturní rozdílnost, nikoliv individuální odlišnosti. Rodiče jsou většinou smíření s konfliktním obdobím svých potomků. A. Petersenová (In Macek, 2003, s. 53-54) říkala na konci 80. let 20. století, že rizikové chování souvisí s vysokou mírou konfliktů (útěky z domova, delikvence, drogy, alkohol, sebevraždy, apod.). Na druhou stranu u dětí, které nepodléhaly těmto

rizikům, bylo méně konfliktů mezi nimi a rodiči. Adolescenti potřebují vědět, že mají právo říct a vyjádřit svůj názor a také, že ho rodiče poslouchají a berou ho v potaz.

„Zdravé rodinné fungování je rozděleno takto:

- začlenění jedince do rodinné struktury (poskytuje pocit sounáležitosti, ovlivňuje osobní identitu, smysl a zaměření na život);
- ekonomická podpora (zajišťování základních i rozvojových potřeb členů rodiny);
- péče, výchova, socializace (umožňuje fyzický, psychický, sociální a duchovní vývoj dětí i dospělých, zprostředkuje sociální hodnoty a normy);
- ochrana zranitelných členů (mladých, nemocných, handicapovaných, starých či na ostatních nějak závislých aj.)“ (Sobotková, 2007, s. 71).

Důležitá je tedy soudržnost rodiny, její schopnost adaptace, umění řešit různé problémy a pomáhání druhým.

2.1.4 Vztahy s vrstevníky

Dle Říčana (2009, s. 279) adolescenti hledají pochopení ve skupině svých kamarádů a známých. S vrstevníky tráví spoustu volného času, jsou pro ně autoritami a hlavně jim rozumí, ne jako rodiče, kteří jsou pro ně úplně nemožní a nemoderní. Vyskytují se zde dva protiklady. Na jedné straně je to touha přizpůsobit se vrstevníkům (hudbou, oblečením, hodnotami, názory) a na druhé straně je to chtít být jedinečný sám o sobě.

Tohle jsou podle mě důvody, proč třeba děti začnou brát drogy nebo dělat různé přestupky. Chtějí natolik patřit do nějaké skupiny, že proto udělají cokoliv. I za cenu trestu.

Macek (2003, s. 57) rozděluje vztahy mezi vrstevníky na partnerské a přátelské. V období dospívání jsou tyto vztahy velmi důležité. Dospívající se velmi rádi předvádějí, jak v dobrém, tak i ve špatném světle. A také velmi rádi polemizují nad nejrůznějšími věcmi a otázkami. Kamarádi a partneři jsou pro ně velmi důležití, jelikož spolu sdílejí různé názory, problémy, ale i radosti a potěšení.

„Pro posouzení vývoje vrstevnických vztahů během adolescence se jako užitečná jeví dřívější klasifikace B. Dunphyho (1963). Podle ní vznikají v prvním stádiu (časná adolescence) **malé skupiny – party** (cliques). Mají obvykle tři až deset členů (typicky šest), jsou neformální, s vysokou kohezí. Jsou buď chlapecké, nebo dívčí, jen výjimečně smíšené. Jde v nich především o přímou každodenní komunikaci. Mají obvykle vůdčí osobnost s výraznými maskulinními nebo feminními rysy, které ostatní členové skupiny obdivují. Všichni

ze skupiny bydlí obvykle blízko sebe, jednotlivé skupiny jsou vzájemně více méně izolované.

Ve druhé fázi (obvykle ve střední adolescenci) se tyto malé chlapecké a dívčí skupiny začínají setkávat ve **větších skupinách** (zvaných crowds). Ty mají obvykle mezi patnácti až třiceti členy (většinou dvacet). Typickou aktivitou těchto skupin jsou nejrůznější večírky, „mejdany“ a „párty“. Je to prostor pro zahájení heterosexuálních erotických kontaktů. Ty jsou obecně vysoce hodnoceny jako něco prestižního či „odvážného“. V tomto smyslu se o nich také mluví (často s nadsázkou) v původních malých skupinách“ (Dunphyh In Macek, 2003, s. 57).

Dále zde ještě popisují třetí fázi a čtvrtou fázi, které se týkají prvních partnerských vztahů a heterosexuálních skupin, jež z těchto párů sestávají.

2.1.5 Typické problémy dospívajících v současnosti

Langmeier a Krejčířová (2006, s. 164-166) dělí tyto problémy na čtyři skupiny:

- **Rozpor mezi fyzickou a sociální zralostí** – latka dolní hranice dospívání se posunuje ke stále nižšímu věku díky urychlenému tělesnému vývoji člověka a pohlavní dospělosti. Sociální dospělost oddalují požadavky na vzdělání, profesi a společnost. Tímto vzniká velká propast mezi sociální a fyzickou zralostí. Díky tomu se mohou objevovat poruchy chování. Dospívající jsou hnáni touhou po sexuálních zkušenostech, avšak svazek manželství se oddaluje. Nejsou připraveni na starost o dítě a také starost o rodinu. Nejtěžší je to pro jedince, kteří si uvědomí svoji homosexuální orientaci a je pro ně složité si tuto skutečnost připustit a přijmout ji.
- **Rozpor mezi rolí a statusem** – v dnešní společnosti se rozpor mezi sociální rolí a statusem prohlubuje, ale na druhou stranu se může i zmenšovat. To může být samozřejmě pro adolescenta matoucí, jelikož může být už vyvinutý jedinec, ale jeho status je pořád malý. Může to platit hlavně u skupin dospívajících, jelikož se u nich hranice ekonomické nezávislosti a sociální zralosti posunuje do vyššího věku. Časová přímka mezi učením se látky ve škole a aplikací naučené látky je dlouhá, proto motivace k učení je velmi malá.
- **Rozpor mezi hodnotami mladé a starší generace** – názory mladší a starší generace jsou odlišné, jelikož je odlišná i doba a způsoby v jakých jsou (byli) vychovávaní. Starší generace má svoje zažité tradice a zkušenosti a na nich si trvá. Naopak mladší generace si osvojuje nové tradice a získává nové zkušenosti a tak se stává,

že neuznává tradice starší generace. Je nutné, aby byla větší tolerance, snaha o sblížení názorů a porozumění u obou generací.

- **Rozpor mezi hodnotami rodiny a vnější společností** – v tomto období už nejsou pro dospívající jediné normy ty z rodiny, ale začínají je porovnávat s normami svých kamarádů a širšího okolí. K rodinným normám a hodnotám se stavějí velmi kriticky. Je potřeba, aby rodiče přizpůsobili výchovu k tomuto těžkému konfliktnímu období a snažili se porozumět svým dětem. Odcizení dítěte nelze odvrátit nějakým nátlakem nebo rozličnými zákazy. Je důležitá především trpělivost a tolerance.

2.2 Vymezení časně a střední dospělosti

Dospělost podle psychologického slovníku je „Období vrcholu zrání urč. funkce n. souboru funkcí; obvykle dělena na d. biologickou, emocionální, sociální, kognitivní“ (Hartl, Hartlová, 2000, str. 120).

Dospělost dle sociologického slovníku je „ fáze životního cyklu charakterizovaná biologickou zralostí, relativní psychickou ustáleností, osvojením *sociálních rolí*, schopností převzít odpovědnost za život svůj i svěřených osob. Přechod od *mládeži* do **d.** je pozvolný. Dnes se stále více vymezuje fáze mladých dospělých (po 20. roce), kteří využívají studia, cestování nebo prozatímní práce k oddálení úplné „produktivní“ **d....**“ (Jandourek, 2001, str. 65).

„**Časná dospělost** (zhruba od 20 do 25-30 let) je přechodným obdobím mezi adolescencí a plnou dospělostí. Dospělost tu vymezujeme s přihlédnutím ke třem kritériím: k věku, k převzetí určitých vývojových úkolů a k dosažení určitého stupně osobní zralosti.

Střední dospělost (asi do 45 let) je obdobím plné výkonnosti a relativní stability“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, str. 167).

2.2.1 Charakteristika časně dospělosti

Dle Langmeiera a Krejčířové (2006, s. 169-172) většinou ekonomická nezávislost, plná občanská odpovědnost, vztah se životním partnerem, a v neposlední řadě osobní zralost a odpovědnost jsou charakteristiky, kdy je člověk považován za dospělého. Dalo by se říct, že člověk, který by splňoval všechna kritéria, je ideální člověk. Člověk, který by se dal považovat za zralého, by neměl pociťovat nepřátelství k sobě ani k druhým, neměl by být příliš sebevědomý. Měl by být vždy takový jaký je, aniž by si hrál na někoho jiného. Jak řekl Freud „ má umět „milovat a pracovat“ (Freud In Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 170). Všichni lidé dospívají do stádia zralosti odlišným tempem a časem. Je to velmi dlouhé

životní období, které nelze odbýt v jednom dni. Pro časnou dospělost je typické, že se jedinec dostal ze závislosti na rodičích a učí se nové dovednosti a znalosti. V dnešní moderní době se kladou vysoké nároky na dospělé lidi a přebírání jejich rolí. V současnosti jedinci preferují dlouhodobější vztahy s partnery a prodlužuje se doba pro uzavření sňatku. Dalo by se říct, že dnešní doba přeje mladým lidem, jelikož je kladen důraz na individualitu. Mladí lidé mají spoustu času na dozrání v dospělého a zodpovědného člověka, který je připraven na manželství i založení rodiny. Nyní se klade rovněž velký důraz na kariéru a finanční zabezpečení rodiny.

2.2.2 Charakteristika střední dospělosti

Říčan (2009, s. 282) vymezuje střední dospělost od 30. roku do 60 let. Je to pomalé měnění duše i těla. Člověk v tomto věku se plně stará o svoji rodinu a hlavně o děti, za které má zodpovědnost. Může jít i o zodpovědnost za pacienty v nemocnici, děti a studenty ve škole nebo zodpovědnost, jež má farář za své „ovečky“ v kostele.

Na druhou stranu Langmeier a Krejčířová (2006, s. 172) vymezují střední dospělost od 25 let do 30 let, ale může to být i později. Lidé mají zodpovědnost jak sami za sebe, tak i za děti, které zplodili a za svou profesní dráhu. K dosažení svých cílů lidé v tomto období potřebují hodně energie, ale nějaké extrémní změny se neodehrávají.

2.2.3 Pracovní činnost

V této době člověk má již zaměstnání nebo se do něj chystá nastoupit po absolvování vysoké školy, kde získal specializaci pro práci. Typické je střídání zaměstnání, jelikož každý hledá finanční zajištění i zajímavou práci. Pro české obyvatele je nejvýznamnější finanční motiv a na druhém místě osobní růst v zaměstnání. Tyto výsledky vyšly z průzkumu obyvatel. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 174-175)

Podle vlastních zkušeností vím, že se opravdu spousta lidí dívá hlavně na finanční odměny a také na náročnost práce. Já osobně již mám pár pracovních zkušeností a je pravda, že jsem se vždy dívala na finanční odměny a poté také na pracovní prostředí a pracovní pohodu. To je také velmi důležité. Nikdo by nechtěl pracovat ve špatném pracovním prostředí a nepřátelském pracovním kolektivu.

2.2.4 Volný čas

Dle Langmeiera, Krejčířové (2006, s. 175-176) si člověk v tomto věku vybírá svoje volnočasové aktivity sám. Platí to samozřejmě i o pracovní činnosti. Nebylo to tak ale vždy, až nyní v této moderní době. Dříve lidé byli na poli od rána do večera a neměli čas na nějaké svoje koníčky. Může být aktivní nebo pasivní trávení volného času. Mezi aktivní se řadí například sport, k pasivnímu četba.

Trávení volného času je také velmi důležité. Naštěstí pro nás, v dnešní době je nepřeberně možností mimo pracovního vyžití. Každé město nabízí širokou škálu činností, které mohou obyvatelé využít. I vesnice nabízí aktivity pro své obyvatele, ať jsou to různé kroužky nebo cvičení pro ženy a děti.

3 ZÁVISLOST A NÁVYKOVÉ CHOVÁNÍ

V této kapitole se věnuji především alkoholu, kouření a marihuaně. Tohle jsou podle mého názoru tři nejrozšířenější návykové látky, které se v této subkultuře objevují.

3.1 Závislost

Nejdříve bych ráda vysvětlila, co to vlastně je závislost. Je to v podstatě dlouhotrvající stav otravy opakujícím se podáváním škodlivé látky. Závislost je spojená s velikou potřebou látku užívat stále dokola. Možnost ovládnutí sama sebe je velmi nízká. (Hartl, Hartlová, 2004, s. 699)

Syndrom závislosti - „je to skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více. Centrální popisnou charakteristikou syndromu závislosti je touha (často silná, někdy přemáhající) brát psychoaktivní látky (které mohou, avšak nemusí být lékařsky předepsány), alkohol nebo tabák. Návrat k užívání látky po období abstinence často vede k rychlejšímu znovuobjevení jiných rysů syndromu, než je tomu u jedinců, u nichž se závislost nevyskytuje“ (Nešpor, 2000, s. 4).

3.1.1 Alkohol

Alkoholismus – „etylizmus; choroba vznikající v důsledku opakovaného, častého a nadměrného požívání alkoholických nápojů; vzniká chorobný návyk, ztráta kontroly nad pitím, dále poruchy tělesného i duševního zdraví, mezilidských vztahů, osobnosti, popř. poruchy psychotické; většina definic dále zahrnuje neschopnost dodržet předsevzetí o množství konzumovaného alkoholu, kt. si jedinec před začátkem pití stanovil; může být podmíněn dědičnými předpoklady“ (Hartl, Hartlová, 2004, s. 31).

V dnešní době se hodně skloňuje problém nadměrného pití alkoholu mladistvými. Podle mého názoru je to opravdu veliký problém. Na základě vlastních zkušeností vím, že není nemožné přijít do nějakého baru nebo restaurace a objednat si pití a nezletilému ho obsluha prodá, stejné situace nastávají i v některých obchodech. Prodávajícím jde pouze o zisk, ne o to, kdo si alkohol kupuje.

Jak uvádí Nešpor (2002, s. 5) jsou české děti alkoholem zvláště ohrožené. Alkohol je pro ně dostupný jak v obchodech, tak i v rodině. Na děti také hojně působí reklamy na alkoholické nápoje, které jsou všude kolem nás. Otrava alkoholem a opilost u dětí by se neměla

podceňovat. Před dětmi by se neměl pít alkohol v rizikových situacích (např. pokud se někdo často opíjí nebo chce pod vlivem alkoholu řídit automobil). Samozřejmě nastává problém, pokud je někdo v rodině alkoholik. Měl by se jít léčit hlavně kvůli sobě a také kvůli dětem. Nemyslím si, že alkoholismus přímo souvisí s hip hopovou subkulturou a že díky ní všichni pijí spousty alkoholu, ale určitě pro slabší jedince to může být první krok.

„Alkohol je samozřejmě nebezpečný nejen v kombinaci s drogami, ale i sám o sobě. Má rizika pro tělesné zdraví i pro psychiku (jaterní onemocnění a další nemoci trávicího ústrojí, alkoholické psychózy, deprese, zhoršuje vysoký krevní tlak i cukrovku, působí nepříznivě na periferní nervový systém atd.)“ (Nešpor, 2006, s. 103).

Jak se pozná mladistvý po požití alkoholu:

„Alkohol vyvolává známý obraz opilosti a typický zápach z úst, který se může dítě snažit maskovat dezodoranty, vonnými tyčinkami apod.“ (Nešpor, 2002, s. 15).

3.1.2 Tabakismus

Tabák je „rostlina, v jejíchž listech je obsažen nikotin, kt. má cholinomimetické účinky a je považován za mírné stimulant a anxiolytikum...odvykání probíhá poměrně špatně, zvláště u dlouhodobých a silných kuřáků, křížově spojených s kofeinem, alkoholem n. obojím...“ (Hartl, Hartlová, 2004, s. 596).

Můžu říct z vlastní zkušenosti, že znám mnoho adolescentů a dospělých, kteří kouří pravidelně. Ale znám rovněž takové, kteří kouří jen proto, že kouří ostatní a nechtějí být mimo partu nebo subkulturu. Jak jsem již psala, kdo chce kouřit, tak kouřit bude a cigarety a prostředky na ně si vždy nějak sežene. Sebelepší zákon a zákaz tomu nezabrání. Neomlouvám to, taková je dnešní doba. Mladiství to vidí třeba u rodičů od malička a přijde jim být normální kouřit. Stejně jako alkohol, nemyslím si, že tabakismus je přímo propojený s hip hopovou subkulturou, ale u labilnějších jedinců může tuto závislost prohlubovat.

3.1.3 Marihuana

Jak říká Nešpor (2002, s. 8) jsou názory společnosti rozporuplné. Jedna strana bere konopí jako nelegální drogu, ale druhá strana bere konopí jako léčivou látku. Mnoho zastánců této drogy nepřipouští, že by mohla vyvolat závislost. Je to ale jen mylná představa. Postup

závislosti je pomalejší, ale dochází k ní. Nejvíce ohrožení jsou dospívající a děti. Pokud má uživatel konopí duševní problémy, je pro něj droga o to více nebezpečná.

„Psychofarmakologické studie z poslední doby ukazují, že aktivní složka konopí - tetrahydrocannabinol – má v lidském mozku vlastní receptor, což naznačuje, že člověk a marihuana k sobě mají dávný předkulturní vztah (čínským znakem pro konopí je velký „člověk“). Drogy z konopí často hrály důležitou roli při rituálním spojení s božstvy, i když jejich použití jako lék či mast pro duchovní, meditační, euforické a relaxační účely bylo většinou tabu“ (DropIn, ©2014).

Marihuana je s hip hopem hodně propojená, hlavně u široké veřejnosti. Slyšela jsem spoustu názorů, že ten kdo poslouchá hip hop, tak „hulí“ trávu od rána do večera. Jsou to jen předsudky. I respondenti z mého zkoumání potvrdili, že mají s marihuanou zkušenosti, ale není to podmíněno tím, že jsou v hip hopové subkultuře. Na druhou stranu jeden respondent řekl, že pro něj je hip hop s marihuanou úzce propojený. Někteří z nich prohlásili, že díky této subkultuře zkusili i jiné drogy. Znáám jednoho kluka, který je asi ve stejném věku jako já. Začal nejprve s kouřením marihuany a poté přešel na pervitin. Nyní se zdá, že se z toho dostal za pomoci rodiny, ale je v blízkém kontaktu se špatnými lidmi, tak si myslím, že to brzy bude stejné jako předtím.

To, že si dospívající vzal konopí poznáme tak, že má „zarudlé spojivky, dítě hlasitě mluví, nepřiměřeně se směje, typický zápach připomínající pálící se bramborovou nat', případně i závratě a poruchy rovnováhy“ (Nešpor, 2002, s. 16).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 DESIGN VÝZKUMU

Ve druhé, tedy praktické části bakalářské práce popisuji výzkumný cíl s výzkumnými otázkami, výzkumný vzorek, zvolený typ výzkumu, metodu sběru dat, samotnou realizaci výzkumu a závěrem zde interpretuji výsledky, které z daného výzkumu vzešly.

4.1 Výzkumný cíl a výzkumné otázky

Hlavním cílem mého výzkumu, jehož realizace slouží jako praktická část mé bakalářské práce, je zmapovat život a životní styl členů hip hopové subkultury.

Dílčí cíle výzkumu jsou:

- Jak subkultura respondenty ovlivnila.
- Jaké jsou výhody této subkultury.
- Jaké jsou nevýhody této subkultury.
- Názory na hip hop u nás v dnešní době.

Ke splnění výzkumného cíle jsem si stanovila tyto otázky do rozhovoru:

1. Co pro tebe znamená hip hopová subkultura?
2. Jak vnímala tvoje rodina hip hop a jak ho vnímá teď? Změnilo se něco?
3. Máš kamarády hlavně z této subkultury nebo z jiných subkultur?
4. Dokážeš z časového hlediska říct, jak dlouho se hip hopem zabýváš?
5. Můžeš popsat svůj běžný den v subkultuře?
6. Dokážeš vyjmenovat výhody a nevýhody této subkultury?
7. Jak tě hip hop ovlivnil? Tvoje chování a myšlení?
8. Jak vnímáš rizikové chování a hip hopovou subkulturu? Konkrétněji tedy kouření, alkohol a drogy.
9. Kdyby ses měl zamyslet a vyjmenovat pár věcí, které pro tebe hip hop představují nebo k hip hopové subkultuře patří, jaké by to byly?
10. Chtěl by si něco vzkázat lidem, co hip hopu nerozumí nebo začínajícím hip hoperům?
11. Jaký je tvůj názor na současný vývoj hip hopu u nás?
12. Co si myslíš o vyřizování účtů přes texty?
13. Jací jsou tvoji oblíbení interpreti?

4.2 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvoří 6 respondentů ve věku 22 – 33 let. Mezi respondenty mám zastoupeny čtyři muže a dvě ženy.

Při úvahách, kdo bude můj výzkumný vzorek tvořit mě napadla myšlenka na oslovení mých kamarádů z města Vyškova, o kterých je známo, že se v hip hopové subkultuře dlouhodobě pohybují.

Nejprve jsem se pokusila oslovit i známé mých kamarádů, ale všichni potencionální respondenti nebyli svolní poskytnout mi rozhovor. Hlavním důvodem, proč mi nechtěli rozhovor poskytnout, byly obavy z nahrávání jejich odpovědí na nahrávací zařízení.

Ochotu mi pomoci při realizaci výzkumu projevíli právě výše uvedení čtyři muži a dvě ženy.

4.3 Zvolený typ výzkumu

Pro svoji bakalářskou práci jsem po dlouhé úvaze zvolila kvalitativní typ výzkumu. Díky tomuto druhu výzkumu jsem mohla použít polostrukturované rozhovory, které jsou vhodným prostředkem pro hlubší porozumění životního stylu hip hopové subkultury.

4.4 Metoda získávání dat

K získání dat do své práce jsem zvolila již zmíněné polostrukturované rozhovory, které jsem vedla s respondenty. Respondenti odpovídali na předem připravené otázky.

4.5 Realizace výzkumu

Výzkum jsem realizovala v lednu a únoru 2014 formou rozhovoru. Na zpracování získaných dat jsem použila techniku kódování.

Respondenty jsem kontaktovala pomocí telefonu nebo přes sociální síť Facebook. Většina z nich mi hned odpověděla a domluvili jsme si společnou schůzku. Místo a čas jsem nechala na výběr respondentům, aby si vybrali prostředí sami, které je jim příjemné. Většina rozhovorů byla realizována v kavárně. Respondentů jsem se napřed zeptala, kolik je jim let, jestli studují nebo pracují a zda jejich partner či partnerka jsou ze stejné subkultury. Poté jsem od nich získala souhlas s nahráváním. Anonymitu nevyžadoval nikdo, všichni mi udělili souhlas ke zveřejnění jejich jména. Vždy jsem položila otázku, respondent odpovídal a pokud něčemu nerozuměl, tak jsem mu to blíže vysvětlila, občas jsem podala doplňu-

jící otázku. Tímto způsobem jsme spolu probrali všechny otázky. Po skončení rozhovoru vždy zbyla ještě chvíle na popovídání si o hip hopu a jejich názorech na věci s ním spojené. Poté jsme se rozloučili. Někteří z nich mi poradili i nějakou literaturu k tématu nebo internetové stránky, na kterých jsem našla další informace. Ujistili mě, že pokud budu ještě potřebovat doplnit informace k hip hopu, tak se na ně mohu bez obav kdykoliv obrátit.

4.5.1 Názvy kategorií zakotvené teorie

Na základě výsledků zrealizovaných rozhovorů jsem si zvolila tři kategorie, které jsem použila při kódování odpovědí respondentů.

Názvy kategorií jsou:

- Životní styl členů hip hopové subkultury
- Výhody hip hopové subkultury
- Nevýhody hip hopové subkultury

4.5.2 Interpretace výsledků zakotvené teorie - kódování

Kategorie	Kódy
Životní styl členů hip hopové subkultury	Životní styl, hudba, oblečení, gramofony, desky, rovné kšiltovky, rap, graffiti, DJ's, breakdance
Výhody hip hopové subkultury	Identifikace, zábava, smysl života, hip hop kemp
Nevýhody hip hopové subkultury	Čas a peníze, povrchní lidé, pitomci, pseudofanoušci, nekvalitní hudba

4.5.3 Životní styl

Z výpovědí respondentů vyplývá, že životní styl v hip hopové subkultuře pro ně znamená hudba, oblečení a rovné kšiltovky. V neposlední řadě sem patří i elementy hip hopu, kterými jsou rap, breakdance, DJ's a graffiti.

Podle Toxxe (In 518, Souček, Veselý, 2011, s. 328) rovné kšiltovky, vytahané kalhoty jsou věci a prvky, jež tu danou subkulturu dělají. Pokud si kupuje třeba boty s gumovou špicí, tak hlavně kvůli tomu, že udělal rapový krok a ne že se mu to líbí. Kšiltovky také nosí jen

proto, že patří k rapu a ne proto, že mu sluší. Jak říká, dělá se to pro lidi, aby měli celkový zážitek z koncertu.

Já osobně se s výpověďmi respondentů ztotožňuji. Je pravda, že ne všichni se řídí přesně všemi věcmi, ale určitě to k této subkultuře patří. Troufla bych si také říct, že mezi těmito věcmi můžeme udělat rovnítko.

4.5.4 Výhody hip hopu

Jako výhody subkultury respondenti uvedli identifikaci, která je pro každého důležitá, hlavně v adolescentním věku. Dále zde padlo slovo zábava, díky které se mohou lidé uvolnit a nepocítují nudu. Smysl života jako další výpověď a v neposlední řadě sem patří i hip hop kemp, který napomáhá sdružování lidí s láskou ke stejné hudbě a nikdo neřeší, odkud jsou ostatní a není tedy těžké zde poznat nové kamarády z této subkultury a různých koutů naší republiky i světa.

Myslím si, že respondenti mají určitě pravdu a souhlasím s nimi. Zábava zajisté patří k potřebě každého člověka a je skvělé, když zábavu zažijete s ostatními kamarády. To stejné jako identifikace. Každý se potřebuje někde identifikovat, a pokud se mu to nepovede, tak si myslím, že může mít různé problémy a může to vést až třeba k sebepoškozování. Respondenti uvedli, že mezi výhody patří i smysl života. To samozřejmě záleží na každém, co pro něj toto slovní spojení znamená. Hip hop kemp je sám o sobě v dnešní době důležitý pojem pro členy subkultury. Jak jsem již napsala, potkáte zde mnoho zajímavých lidí z různých koutů světa. Tady se na nic nehraje a získat nové kamarády je jednoduché. Samozřejmě záleží na samotných lidech, jak dlouho taková kamarádství vydrží.

4.5.5 Nevýhody hip hopu

Mezi nevýhody subkultury dle respondentů patří čas a peníze, jelikož ne všichni mají dostatek obou věcí. Dále povrchní lidí, kteří vidí všude jen to pozlátko, ale nevidí, co všechno se musí udělat pro to, aby někteří členové této subkultury byli slavní nebo se někam vypracovali. K tomu by se dalo přidat i pseudofanouškovství, které dle respondentů spočívá v tom, že se snaží být „in“ a myslí si, že díky tomuto se jim to podaří a získají třeba i více kamarádů. Pod nekvalitní hudbou myslí to, že hip hop se u nás snaží dělat mnoho lidí a jen málo z nich je opravdu dobrých a stojí za něco.

Takové pseudofanouškovství je, myslím, pro obyvatele České republiky typické. Nemusí se to týkat přímo hip hopové subkultury, ale určitě je to hodně viditelné i u hokejových

fanoušků. Pokud tým vyhrává, je vše v pořádku, jak začne prohrávat, už najednou tolik fanoušků není. To stejné je i u hip hopových fanoušků. Někomu se zalíbí třeba jeden beat a najednou jsou z lidí největší hip hopeři a za týden mohou být třeba rockeři nebo metalisti. Tohle hodně souvisí i s nekvalitní hudbou. U nás i třeba na Slovensku dělá hip hop hodně lidí, ale jsou tu stálice, které jsou opravdu výborné a stály u zrodu hip hopu v České republice a na Slovensku, na druhou stranu opravdu hodně lidí dělá tu nekvalitní hudbu, jež podporuje tu „nenávist“ k hip hopu, kterou spousta lidí má. Je to propojené i s pitomci a povrchními lidmi. Každý vidí v hip hopových videoklipech zlaté řetězy.

ZÁVĚR

V závěrečné části bakalářské práce chci prezentovat výsledky mého výzkumného šetření. Porovnám zde výsledky mnou vytyčeného hlavního cíle i cílů dílčích.

Hlavním cílem mého výzkumu bylo zmapovat život a životní styl hip hopové subkultury. Výzkumu se účastnilo 6 respondentů, se kterými jsem prováděla rozhovory. Mezi těmito respondenty byli 4 muži a 2 ženy. Respondenti byli ve věku 22-33 let. Všichni velmi rádi spolupracovali a chovali se vstřícně.

Dílčími cíly mého výzkumu bylo zjistit, jak respondenty subkultura ovlivnila, jaké jsou výhody této subkultury, její případné nevýhody a názory na hip hop v dnešní době.

Odpovědi na otázku, jak je hip hop ovlivnil, byly rozdílné. Padlo zde například, že díky němu získala respondentka č. 1 větší sebevědomí při vystupování před lidmi. Respondent č. 2 zase díky členství v subkultuře měl hodně problémů, jelikož chodil dle jeho slov „čmárat po zdech“. Respondent č. 3 sdělil, že s hip hopem vyrůstal, takže si nedokáže představit, jaký by byl, kdyby patřil do jiné subkultury nebo do žádné. Respondent č. 4 sdělil, že si myslí, že ho hip hop v ničem neovlivnil. Jen možná se díky němu naučil jednat s lidmi a naučil se být zodpovědnějším.

Názory na hip hop v dnešní době mají respondenti podobný. Hip hop se u nás zasekl, a to, co dnes produkují různí „rappeři“, je tragédie. Na druhou stranu existují i hudebníci, kteří se věnují už i jiné hudbě než hip hopu a jsou skvělí. Stále je co objevovat. Samozřejmě, pokud si někdo nemyslí, že hip hop jsou pouze dva lidé z České republiky a jeden ze Slovenska.

Já se určitě s těmito výsledky ztotožňuji, jelikož se domnívám, že v naší republice nepozorují výraznější posun hip hopu. Jsou zde pořád lidé, kteří se hip hopu věnují od samého počátku a zkoušejí dělat i něco nového, přestože je spousta lidí odsuzuje. Někteří „omezenci“ by chtěli stále jen ty svoje staré tracky a k ničemu novému se nechtějí přiblížit, i v případě, že by se jednalo o kvalitní český hip hop. Členové hip hopových skupin, které se u nás vyskytovaly, jsou již většinou na sólové dráze.

Jsem velmi ráda, že se na základě mého výzkumu nepotvrdila přímá souvislost mezi užíváním návykových látek a jedinci patřícími do hip hopové subkultury. Pouze jeden respondent z výzkumu, který jsem realizovala v měsících leden a únor 2014, uvedl, že vidí

přímou souvislost mezi výše uvedeným. V jeho případě se jedná apriory o marihuanu. Jiný respondent s tímto tvrzením nesouhlasí.

Myslím si, že cíle bakalářské práce byly zcela naplněny, jak z teoretického hlediska, tak i z praktického hlediska. Z mého pohledu pro mě bylo velikým přínosem zpracování tohoto tématu. Jen hledáním vhodné literatury a jejím používáním jsem velmi obohacena. Na druhou stranu nebylo vůbec jednoduché získat kvalitní literaturu, jelikož mnoho knih na toto téma prozatím u nás není.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] 518, Vladimír, T. SOUČEK a K. VESELÝ, 2011. *Kmeny: současné městské subkultury*. Praha: Biggboss. ISBN 978-809-0397-323.
- [2] EMMET, George, 2006. *Hip hop culture*. California: ABC-Clío. ISBN 1-85109-868-2.
- [3] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2004. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-303-X.
- [4] HEŘMÁNEK, Zbyněk, 1998. *Beaty, bigbeaty, breakbeaty*. Praha: Mat'a. ISBN 80-86013-41-3.
- [5] JANDOUREK, Jan, 2001. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-535-0.
- [6] KOHOUTEK, Rudolf, 2000. *Základy psychologie osobnosti*. Akademické nakladatelství CERM. ISBN 80-7204-156-8.
- [7] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.
- [8] MACEK, Petr, 2003. *Adolescence*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-747-7.
- [9] NEŠPOR, Karel, 2000. *Návykové chování a závislost*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-432-X.
- [10] NEŠPOR, Karel a Ladislav CSÉMY, 2002. „Průchozí“ drogy. *Co by měli vědět rodiče a další dospělí, kteří se starají o děti a dospívající*. Praha: Fortuna. ISBN 80-7071-198-1.
- [21] NEŠPOR, Karel a Marie Müllerová, 2006. *Jak přestat brát (drogy). Svépomocná příručka*. Praha: Sdružení FIT IN. Neprodejná příručka
- [32] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ, 2008. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-416-8.
- [43] ŘÍČAN, Pavel, 2009. *Psychologie*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-560-8.
- [54] SMOLÍK, Josef, 2010. *Subkultury mládeže: Uvedení do problematiky*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2907-7.
- [65] SOBOTKOVÁ, Irena, 2007. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-250-8.

- [76] VESELÝ, Karel, 2010. *Hudba ohně: Radikální černá hudba od jazzu po hip hop a dále*. Praha: Biggboss. ISBN 978-80-903973-1-6.

Internetové zdroje

- [87] Dedis, 2009. Historie hip hopu v České republice. [online]. [cit. 2014-04-22].
Dostupné z:
<http://cz-hip-hop.blog.cz/0906/historie-hip-hop-v-ceske-republice>
- [98] Hiphoper, ©2006-2011. Historie hip hopu [online]. [cit. 2014-04-22]. Dostupné z:
<http://www.hiphoper.cz/clanky-historie-hip-hopu.html>
- [109] Hip hop kemp, ©2002-2014. Historie [online]. [cit. 2014-04-27]. Dostupné z:
<http://www.hiphopkemp.cz/index.php?l=history&y=2002>
- [20] Hrabalík, Petr, ©1996-2014. Rap a hip hopová kultura [online]. [cit. 2014-04-22].
Dostupné z:
<http://www.ceskatelevize.cz/specialy/bigbit/rap-hip-hop/clanky/138-rap-a-hip-hopova-kultura/>
- [21] O drogách, ©2014. DropIn [online]. [cit. 2014-04-27]. Dostupné z:
<http://www.dropin.cz/index.php/o-drogach/35-marihuana>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI Rozhovor Supet

Příloha PII Rozhovor Nasty

PŘÍLOHA P I: ROZHOVOR SUPET

1) Co pro tebe znamená hip hopová subkultura?

Supet: No... (smích) to je jakože těžký odpovědět, protože já nějak nevím co si pod tím mám jako představit, víš co. Takže já to tak nějak jakoby nevnímám, ale vím, že třebaže pro spoustu lidí je to životní styl, že to tak berou.

a. Takže nevnímáš, že jsi v nějaké subkultuře?

Nevnímám to tak, ale určitě vnímám to, že mám kolem sebe lidi kteří dělají tu stejnou věc co já, že posloucháme stejnou hudbu, děláme stejné věci, tak možná tohle, jako nikdy jsem to takhle nebrala a mám kamarády prostě tak jako porůznu, každý dělá něco jiného.

b. Takže není to přímo tady z té hip hopové subkultury, prostě je to z různých subkultur, dalo by se říct?

Hm...jo. Každopádně jakoby nerozlišuju to.

2) Jak vnímala tvoje rodina hip hop a jak ho vnímá teď? Změnilo se něco?

Supet: No, dá se říct, že v podstatě jako asi každý rodiče to nějak moc jako nemusí nikdy a moje máma jako celkově hip hop moc nemusí, takže... (smích) tam je to takový všelijaký. Táta si z toho vždycky dělal srandu, že si třeba vzal noviny a začal předčítat, jakože teda rapuje. (smích) No a pak vlastně tím, jak jsem začala hrát a máme vlastně počítač jakože v pokoji a máma že vždycky chodí do pokoje hrát hry. No a já jsem tam měla puštěnou hudbu třeba z desek nebo takhle, no a tak máma se to už potom naučila poslouchat taky časem, a už některý ty texty znala (a zpívala ne?) a pak se stalo, že třeba na Óčku něco běželo a byl tam někdo, já nevím kdo to byl, možná Jay Diesel, tak to konstatovala, že to je hrůza a pak tam byl Věc a to prej konečně něco normálního. (Smích) takže tak.

d. takže dalo by se říct, že trošku je to ovlivnilo možná i?

Supet: Asi jo. (jako v té hudbě že?) Jako zvykli si na to, určitě to není tak, že by šli a pustili si něco.. (nebo nějaký koncert že?) no... jasně jo. Máma teda má ráda Prago Union, to je pravda. Ona chtěla jít se mnou na koncert už mockrát a nikdy to teda nevyšlo a to říkala, že to ji teda baví a že by šla se na ně mrknout. (Jo?) hm... (tak to je super) a jinak teda se byli na mě podívat jak hraju no. (takže podpora je?) podpora j, jako ze začátku to brali tak nějak jako všelijak, protože eh vlastně tím, že já jsem hrála 7let na akordeon a v podstatě na všechno co mi přišlo pod ruku, tak

když jsem řekla, že teda chci hrát na gramofony, tak se na to netvářili moc jakože, že vždycky mi to vydrželo chvilku a pak jsem se na to vykašlala no, takže tak. No a pak zjistili, že teda mě to baví, že to de a že to berou no..

3) Máš kamarády hlavně z této subkultury nebo z jiných subkultur?

Supet: No, tak nějak dá se říct možná ze všech no, jo že se snažím nerozlišovat lidi podle toho co poslouchaj, protože ani já neposlouchám jenom hip hop, že jo. (jasně, jasně) takže to nemám takhle jako striktně daný no.

4) Dokážeš z časového hlediska říct, jak dlouho se hip hopem zabýváš?

Supet: Tak ehm jako celkově k hip hopu defacto se dá říct už jako malá někdy já nevím ve školce nebo ve škole, že jo když jsme poslouchali všichni Axela a běžel tam Chaozz, tak jsme to všichni znali samozřejmě a jinak teda potom tak nějak víc asi na te základce taky no. V podstatě od českýho hip hopu po nějaký takhle k tomu zahraničnímu (Dobře, takže tak nějak od té základky?) No a co se hraní týče, tak tam začlo tak, že jsem poslouchala i DJ a od toho jsem se k tomu dostala. Oni si s tím vyhraji trochu jinak. Dělal to vlastně i Nasty, tak jsem se k tomu dostala blíž a zůstalo mi to.

5) Můžeš popsat svůj běžný den v subkultuře?

Supet: Na koncerty se moc nepřipravuju, vezmu věci, a začnu hrát. Na soutěže se připravuju hodně. Tam je potřeba se fakt připravit. Třeba několik měsíců každé den. Každý rok vyhrávám, jelikož to moc holek nedělá.

6) Dokážeš vyjmenovat výhody a nevýhody této subkultury?

Supet: Tak já nevím. Výhodu vidím v tom třeba Hip Hop kemp. Neznáš lidi, ale jelikož posloucháš stejnou hudbu a jsem taková velká parta. Přijdeš mezi hromadu cizích lidí a stejně se s němamas o čem bavít. A nevýhody je tam spousta pitomců, ale to je asi všude. A třeba že tam spousta lidí hulí to neberu jako nevýhodu, ale že to tak prostě je. Neobtěžuje mě to, i když sama nehulím.

7) Jak tě hiphop ovlivnil? Tvoje chování a myšlení?

Supet: Ono je paradoxní, že já jsem celkejstydlivej člověk a vlastně, když jsem s tím začala tak mě to nutilo si před ty lidi stoupnout a začít hrát, takže mě to jakoby hodně otrkalo. Že se bavím víc s těma lidma i cizíma třeba. Nedělají mi dobře i velký davy, tím hraním jsem si zvykla být sama nespólihat se na druhý lidi a kopat sama za sebe. (nevýhoda? Nebo jen

pozitiva?) nevyhodame žádná nenapadá, spíš pozitiva. Díky tomu, že jsem to začala dělat, tak jsem měla štěstí se setkat i s lidma, na který jsem jako malá koukala v televizi a také jsem potkala pána, co u nás začal se scetchováním.

8) Jak vnímáš rizikové chování a hiphopovou subkulturu?

Supet: Představím si asi tu trávu, alkohol a kouření. Já to tak ale asi nevnímám, prostě tak se mladí baví a do té subkultury to patří. Jestli se někdo vzhlídně v tom Bronxu a začne tu mávat bouchačkou tak to není moc super, ale co se hulení týče, tak si nemyslím, že je to nějaký riziko. Nemyslím si, že drogy s tím nemají takovou souvislost, spíš je vidím na té taneční scéně, u těch technařů.

9) Kdyby ses měl zamyslet a vyjmenovat pár věcí, které pro tebe hip hop představují nebo k hiphopové subkultuře patří, jaké by to byly?

Supet: Já bych to vzala ze široka, jak si říkala, že hip hop je určitý životní styl, kam patří vlastně ty elementy určitě. Taky k tomu patří určitě i nějaký styl oblečení, skateování, rovný šiltovky a podobně.

10) Chtěl by si něco vzkázat lidem, co hip hopu nerozumí nebo začínajícím hip hope-
rům?

Supet: Jako v každém stylu tak i v hip hopu jsou dobrý a špatný věci. Pokud někdo vidí jen ty co rapujou o špatných věcech a co mají ty kvéry a mávají tam s nima, tak věřím že se to těm lidem nelíbí. Ale jsou tu třeba i kvalitní texty a rapeři, kteří dělají dobrý věci. Třeba Prago union, jak jsem mluvila o mý mámě. Začínajícím? Nevím no, teď je určitě víc možností a oni si k tomu už nenajdou takový ten vztah jako my, jelikož my jsme si to nahrávali na ty kazety a dalo nám práci to sehnat. Teď je toho moc. Takže nedívat se na to pozlátko, ale jít víc do hloubky.

11) Jaký je tvůj názor na současný vývoj hip hopu u nás?

Supet: (smích) Přiznám se, že česko-slovenskej hip hop mě moc nebaví, což de vidět i když hraju. Baví mě třeba stará Naše věc. Je to hodně subjektivní, můžu ti říct, že to jde do háje, ale někdo jiný zase, že je to super. Já mám radši ten zahraniční. Nic mi to neříká.

12) Co si myslíš o vyřizování účtů přes texty?

Supet: Tak to k tomu asi patří. Záleží v jakým slova smyslu vyřizování účtů. Pamatuju si an dis mezi rytmusem a Jamesem Colem. Přes média je to určitě lepší, než dyž Rytmus přijede

do Hradiště a čeká na Cola, aby mu mohl dát přes držku a nahrát si to. To si myslím, že k tomu nepatří.

PŘÍLOHA P II: ROZHOVOR NASTY

1) Co pro tebe znamená hip hopová subkultura?

Nasty: No tak to je možná úplně nejtěžší otázka na začátek. Ehm z mého pohledu jako to dneska znamená ehm asi hlavně nějakou komunitu lidí eee z jakou se postupně vyvíjím a hm z mého pohledu jsou to jako nejenom lidi z mého osobního okolí, ale i lidi v podstatě z celých republiky. Eee a znamená to, znamená to asi spoustu jako hezkejch novejšch kámošů, co jsem kdysi dávno poznal a postupně i poznávám a nějakým způsobem spolu sdílíme vášně nebo lásku nebo jakoby hmmm asi tak jak nějaký společný věci. Což je tedy tady muzika nebo vůbec ten hip hop.

2) Jak vnímala tvoje rodina hip hop a jak ho vnímá teď? Změnilo se něco?

Nasty: Jo, hmmm tak myslím si, že se změnilo hodně a ovlivnilo je to hodně. Když to vezmu tak od začátku, tak já jakoby ten hip hop aktivně dělám asi 15 let nebo jakoby na pozici toho DJ. Když jsem s tím začal, tak nikdo moc doma nevěděl co dělám, co cosi to kupuju za věci a co od toho jakoby čekám, ale myslím si, že jsem to zázemí doma měl vždycky jako dostatečně kvalitní na to, aby mě v tom víceméně spíš podporovali, než abych to musel někomu vysvětlovat. Nikdo v podstatě se o to nějak zvlášť nezajímal a zároveň mě nechali dělat, co chci (smích) v tomhle ohledu.

3) Máš kamarády hlavně z této subkultury nebo z jiných subkultur?

Nasty: Ehm mám, nemám hlavně asi. Dneska už nemám hlavně z toho hip hopu, možná to platilo, když mi bylo kolem 20, 22 a 25. Dneska vzhledem k tomu, že mě živí vlastně úplně něco jiného, nikdy mě ten hip hop jakoby na plno neživil, tak mám spoustu těch kámošů spíš navázaných na základě těch vztahů mých, týkajících se mého zaměstnání a mého zaměstnání v podstatě není žádnou subkulturou, takže tak no.

4) Dokážeš z časového hlediska říct, jak dlouho se hip hopem zabýváš?

Nasty: No, pasivně jako posluchač možná 18-19let a aktivně jako dýdžej to už je taky pomalu 15 let.

5) Můžeš popsat svůj běžný den v subkultuře?

Nasty: Ehhh myslím si, že jako běžný den v něm úplně nežiju jo, pokud u mě je to spíš vzácný den a to je ten okamžik, kdy buď sám jsem dýdžej nebo dělám nějakou akci a jako takový ty nejhezčí dny když ti trochu otočím ten dotaz, takovej ten nejhezčí běžnej den funguje asi tak, že mě večer čeká nějaká mejdan, kde ideálně sem si pozval sám nějakou oblíbenou

benou kapelu nebo oblíbenýhody, je bezva, když ti kluci dojedou už odpoledne a deme někam na kávu nebo se najíst a potom uděláme akci, tam se pobavíme a oni tu zůstanou do dalšího dne a dáme si ještě oběd a pak jedou domů. Takže ehm to jsou takový ty pěkný momenty, pěkný dny, c mě na tom baví.

6) Dokážeš vyjmenovat výhody a nevýhody této subkultury?

Nasty: Hm... já nevím. Já si myslím, že se tohle jako moc ani nemá nějak paušalizovat. Já si myslím, že to každé musí asi najít sám. Zkusím to říct ze svého pohledu, tak výhody jsou ehm, myslím si, že mi to pomohlo v jistém smyslu se nějak identifikovat a najít si nějakou zábavu a nějakéjakové smysl každodenního života, což aspoň jako u mě osobně bylo v tom období a v tom věku velice důležitý. Takže to byly ty výhody tehdejší, dneska už jsou ty výhody zase v něčem asi jiný a možná v tom, že mi to pomáhá jakoby utíct, ne přesně utíct, ale odpočinout si od toho běžného života od těch jako běžnejch povinností, že se můžu vidět s těma lidma co nás spojujoutydle zájmy už nějakou dobu a zažívat to s nima znova a znova a to jsou ty výhody. Nevýhody jsou takový možná nějaký obecný prostě stojí to čas a peníze. To je tak všechno. (smích).

7) Jak tě hiphop ovlivnil? Tvoje chování a myšlení?

Nasty: No ehm já si vlastně myslím, že nijak moc jako. Je to možná zvláštní, možná ta odpověď měla bejt nebo nabízí se to, že by měla bejt odpověď opačná, ale eee já nemám pocit, že bych, že by mě jako v něčem osobnostně změnil. Eee možná jsem se díky němu naučil ee dejme tomu jednat s lidma, mít nějakou zodpovědnost za eee, za konání těch akcí co jsem dělal, mít nějakou zodpovědnost za peníze, za techniku, takže v tomhle mě určitě naučil chovat se dospělejš a taky se to asi počítá.

8) Jak vnímáš rizikové chování a hiphopovou subkulturu?

Nasty: Ehm, myslím si že,(přemýšlí) to je zajímavá otázka no. Ehm ehm (spojení s 9. Otázkou) tohle je myslím těžko, já nevím, to bych asi musel mít nějakou statistiku, jestli lidi, co jako poslouchají hip hop fetujou víc, než ti co poslouchaj pop, jo nebo jak to je, nevím. Jako když to vezmu sám za sebe, tak mě to spíš naopak pomohlo se těmdle věcem vyhnout a hmm naopak jako bejt silnější a sebevědomější, takže hmmm jsem si to nemusel úplně dohánět nějakéjmajinejmazakázanejmalátkama. To že si dám pivo a někdy panáky a takle, to už je další věc, ale to asi úplně nesouvisí s hip hopem. (a co třeba tráva?) ee zkoušel jsem, měl jsem zkušenosti, ale nedávám to do tý souvislosti s hip hopem, dávám to spíš do souvis-

*losti s tím jako v jakým jsem byl věku a jaká byla ta doba jako taková, jaký jsem měl spolu-
žáky, ee vyzkoušel bych to určitě i kdybyh neposlouchal hip hop.*

- 9) Kdyby ses měl zamyslet a vyjmenovat pár věcí, které pro tebe hip hop představují nebo k hiphopové subkultuře patří, jaké by to byly?

Nasty: Myslíš věci jako fyzický věci? (můžou být fyzický ale nemusí to být třeba přímo jen oblečení)jako, no u mě to je tak, že u mě dejme tomu to hip hopový , dyž si začala o tom oblečení, tak pro mě v podstatě nikdy moc neovlivnilo, protože jsem měl pocit, že v tom vypadám jako debil a myslím si, že mi to opravdu jako nesluší(smích), takže, takže já určitě jako na ulici nevypadám jako člověk, co eee by to jako kdy vůbec si někdy poslechl. Ale toto mi nějakým způsobem je asi jedno. Takže já s tím mám spojený jako já na co si vybavím já osobně jako první , tak tak asi doma můj mixák, moje gramofony a spoustu desek, co mi tam leží. A to je z mého pohledu to nejhezčí, nejdůležitější, jo. To všechno ostatní kolem je něco navíc a určitě by si každej tam dokázal do toho dát ještě spoustu dalších věcí, ale mě to tak asi stačí.

- 10) Chtěl by si něco vzkázat lidem, co hip hopu nerozumí nebo začínajícím hip hope-
rům?

*Nasty: Ehm, jo no. Asi možná nejlíp, že nejdřív je trénink a potom ženy a show, že (smích). Ne já si myslím, že jako ať to zkoušej, ať to co nejvíc zkoušej, co to de, ať co nejvíc poslouchaj, ať poslouchaj všechno možný, ne jenom hip hop. Ať poslouchaj jakoukoliv muziku, ať to prostě fetujou a to jim pomůže se dostat někam, kde je to bude fakt bavit a kde jako do-
stanou nějaký uznání. Je docela důležitý si uvědomit, že všichni ti šikovní u nás i v cizině, tak daleko se nespokojí jenom s tím, že by žili jenom tím hip hopem, jsou to fakt lidi, který prostě tu muziku jedou komplexně, hodně čtou, hodně hodně se zajímají o svět kolem sebe a jakoby koukat na ten svět jen optikou hip hopu by je zbytečně ochuzovalo o něco, o něco, co je jinde a oni by ten hip hop potom neměli o co obohatit. Takže vyhnout se, vyhnout se takovej těm klasickým hip hopovým klišé v textech, nesnažit se spasit svět v 18-ti letech textem o tom, jak je celej, eee celá země v hajzlu a podobný věci. Jo, já bych to už asi nechal bejt. (smích)*

- 11) Jaký je tvůj názor na současný vývoj hip hopu u nás?

*Nasty: To je, to je těžký no. Myslím si, že jednoznačně už má za sebou takovou tu počáteč-
ní euforii, ta u nás byla fakt na tom konci 90. Let a pak to jelo nějakých 5,6,7 let. Poslední léta jsou jiný, už tady nevychází toliko alb jako kdysi, to nadšení u těch posluchačů už není*

tak velký, takovej ten boom to má za sebou, nicméně o to častěji se mi stává, že jako najdu něco fakt kvalitního, co mě i jako v mém věku a v tom, po tý době co todle poslouchám dokáže zaujmout i z té český scény, takže ačkoliv toho vychází míň, myslím si, že ta kvalita tady je, jenom ji člověk musí víc hledat. (moje doplnění) určitě najít si vydavatelství malý, kde vychází zajímavý věci, jako ne nenechat si nakecat, že hip hop je, jsou jenom dva lidi ze Slovenska a možná jede z česka. A ale, že je tady co objevovat. Líbí se mi, ještě jedna věc, že z toho hip hopu jakoby vzešlo několik zajímavých hudebníků a jmen, který se dneska věnujou taky už i jiný muzice, dělaj to skvěle, takže je co poslouchat no.

12) Co si myslíš o vyřizování účtů přes texty?

Nasty: Je to součást ee, je to součást hip hopu. Já se tím bavím občas, někdy to sleduju, je to taková jako show, jo je to něco, co s tím je spojený a mě to v tom hip hopu dokáže bavit.

Z českých, slovenskejch? Aha tak to ti možná něco pošlu do fb, protože já takhle sám nevím. Jo a hlavně jako já posledních několik měsíců jako hrozně jedu na jazzu a na soulu a na funky, takže i když ten hip hop jako poslouchám, mám tam nějaký oblíbený jména i, tak ted je úplně jako nevysypu ze sebe. (z facebooku: Kendrick, Lamar, Major Lazer, J-Dilla, ASAP rocky, Vladimír 518, MojaReč)